

Københavns og Vartov Valgmenigheder

December 2019 Nr. 4

Advent

1. søndag i advent – Lukas 4,16-30

'Vi har en moralsk pligt til ikke at opgive håbet.' Det har en tysk filosof (Axel Honneth) for nylig udtalt. Han afskridter den front af problemer vi står overfor. Den økonomiske tænkning præger det sociale liv. Det fællesliv hvor vi er afhængige af hinanden, er ved at dø ud. Både fælleslivet i familien og i den politiske og den økonomiske sfære. Det sætter sit præg på vores kamp mod klimaforandringerne, på reguleringen af flygtningestrømme. Den 70-årige filosof kalder nutiden for 'den mørkeste tid' i sit politisk bevidste liv. Netop nu har vi 'en moralsk pligt til ikke at opgive håbet', siger han.

Hvordan gør vi det? Der er tilsyneladende ikke meget ved de aktuelle omstændigheder som giver os grund til at håbe – skal man tro filosofens egen diagnose. Den moralske pligt til at bevare håbet: Er den så én vi foreskriver

os selv? Er den foreskrevet af profeterne? Eller af filosoferne? Det er svært at sige hvordan man skal mobilisere den moralske pligt til at håbe.

(Kan man beslutte sig for at håbe? Man kan godt beslutte sig for at bekæmpe frygten. Og det skal vi.)

Er det ikke altid sådan at fremhævelsen af pligten er stærkest når tilbøjeligheden til at opgive håbet er mest nærliggende? Pligten er jo det der står imod vores tilbøjelighed. Vi opdrager vores børn ved at lære dem pligter som beskytter dem mod deres lyster. Og som lærer dem at leve sammen med andre.

Så ja, på en eller anden måde har vi 'en moralsk pligt til ikke at opgive håbet' om at fælleslivet kan bestå.

Men adventsevangeliet taler anderledes om håb. Det taler om håbets op-

fyldelse. I sin hjemby Nazaret, i synagogen, læser Jesus hvad profeten Esajas har skrevet om at der skal gives nyt håb til fattige, at fangerne skal slippes fri, at blinde skal komme til at se. Og så holder Jesus en ultrakort prædiken over teksten: 'I dag er det ... gået i opfyldelse.'

Tilhørerne reagerer umiddelbart med at det lyder jo meget godt – men samtidig er de skeptiske: Det ser jo ikke sådan ud. Og har han i øvrigt mandat til at proklamere sådan noget, ham tømrersønnen, en af gadens forvoksede drenge.

Det kommer til konflikt hvor Jesus siger at opfyldelsen måske ikke gælder dem, men nogle andre, nogle som de anser for mindre værdige. Så bliver de rasende; konflikten spidser til – og de vil slå ham ihjel.

Det kunne se ud til at konflikten udspringer af at håbet opfyldes for nogle andre end dem selv. Men konflikten kan også komme af at håbet opfyldes.

Vi kan have svært ved at bære når vores håb opfyldes. Enten fordi det ikke lige var den opfyldelse vi drømte om. Eller fordi opfyldelsen hensætter os i en tilstand hvor vi så ikke længere har noget at drømme om – og hvor vores utilfredshed bliver hjemløs.

Der kan være opfyldelser vi ikke ønsker. Fordi de forpligter. Når vi befries fra vores fængsler, sættes vi fri til at handle. Vi bliver frie til at tage ansvar for andre og for verden.

Vi kan godt forstå at vi er fanger af kapitalismens økonomiske magtkoncentrationer – de fleste har efterhånden en iPhone. Men begræder vi det så meget at vi vil befries fra det? Og vi kan måske godt se at vi er fanget i et

snævert synspunkt som vi har gentaget alt for ofte. Men vi lader os nødig befri fra det fordi vi fornemmer at det ville forlange mere tankevirkosomhed og større sensibilitet end vi gider mønstre. Og så er der Stockholmsyndromet hvor fangerne i en kidnapning solidariserer sig med dem der har berøvet dem friheden.

Så måske ønsker vi ikke for alvor at blive befriet og være frie. Måske ønsker vi ikke for alvor at vores forhåbninger opfyldes.

Her har beboerne i Nazaret i århundreder gået og håbet at profetens ord ville opfyldes – engang langt ude i fremtiden. Og så kommer tømrersønnen pludselig og forkynder at nu er det altså nu: I dag opfyldes det. Han tager håbet fra dem ved at opfylde det. I alle de år har de vænnet sig til at leve i håbet – hvordan skulle de så kunne forstå at det pludselig opfyldes? At der ikke er mere at håbe. Og at dét er opfyldelsen.

Der er håb som vi klammer os til, og som vi ikke ønsker opfyldt. Fordi opfyldelsen forpligter.

Men der er også håb som vi brændende ønsker opfyldt, men som vi inderst inde godt véd ikke kan opfyldes.

Hvis bare der skete det og det – så ville jeg blive lykkelig. Hvis bare det andet menneske ville ændre sig og se til mig – så ville vi være lykkelige. Der er håb som vi må lære at opgive. Fordi de aldrig vil opfyldes – og vi derfor bliver ved med at være håbets fanger, så længe vi håber. Så vi kun bliver frie hvis vi holder op med at håbe.

Som beboerne i Nazaret er også vi fanget i en dobbelthet: Vi kan ikke bære at håbet opfyldes – for så er der ikke mere at håbe. Men vi kan heller

ikke bære at håbet ikke opfyldes – for så er vi fanget i vores håb. Det er konflikten: at håbet og opfyldelsen udelukker hinanden. Enten lever vi i håbet som ikke er opfyldt. Eller også er der opfyldelsen som har gjort håbet overflødigt.

Men det er den store misforståelse. Evangeliet siger noget andet. Her udelukker håbet og opfyldelsen ikke hinanden. Adventsevangeliet taler om at opfyldelsen allerede er til stede i håbet. Og at enhver opfyldelse giver nyt håb. Det er nådeåret.

Det er ikke så fremmed for os. Vi kan ikke glæde os til at noget indtræffer uden at glæde os over det vi er i. Og når vi glæder os over det vi er i, strækker glæden sig ud mod det der kommer. Er planten ikke allerede i spiren? Er knoppen ikke allerede blomsten?

Advent betyder netop det der kommer. Eller den der kommer. Sådan som Jesus i dag kommer til Nazaret. Som Guds søn kommer til os i julen. Og er julens glæde ikke allerede nærværende i denne blide adventstid?

En vis skepsis er stadig forståelig. For hvordan er det med det nådeår for fangerne og de fattige? Præger den økonomiske tænkemåde ikke vores fællesliv i en sådan grad at det står i fare for at dø ud, som filosofien frygter.

Hvis den administrerende direktør over for generalforsamlingen erklærer: 'For det kommende år håber vi på overskud i virksomheden' – så er det ikke sikkert at aktionærernes tegnslust vil

stige. Han bør i stedet sige: 'Vi forventer overskud i det kommende år. Det regner jeg med.'

Når det angår vores fællesliv, bør vi omvendt ikke sige: 'Jeg forventer at alting vil være godt. Det regner jeg med.' Vi bør i stedet sige: 'Jeg håber at alting vil være godt.' Med den skrøbelighed som altid er i håbet, i livet. Vi håber at vores liv med hinanden til stadighed opfyldes. Men vi kan ikke regne med det.

Her – i det der nu hedder nutidens afdemokratisering – kan det være rigtigt nok at 'vi har en moralsk pligt til ikke at opgive håbet.' Men pligten er ikke foreskrevet af os selv, og den kan ikke mobiliseres af profeterne eller af filosofierne. Pligten udspringer af opfyldelsen: 'I dag er det ... gået i opfyldelse', det ord som indgav jer håbet.

Vi kan ikke overtale os selv til at håbe. Håb er i det hele taget ikke noget som kan vækkes ved en moralsk pligt. Håb indgives. Håb indgives os af hvad nogen siger til os.

Evangeliet taler til os og indgiver os håb om et nådeår. Det er allerede i færd med at opfyldes. Déraf giver pligten sig. Fra opfyldelsen kommer pligten til at tage vare på vores fælles livsverden.

'Den mørkeste tid' er allerede ved at blive oplyst. I dag bryder Guds rige frem i sit komme.

Niels Grønckjer

Salmer: 76, 353, 85 – 78, 79, 74

Om livet i præsteboligen

I skrivende stund er det syv år siden jeg flyttede ind i præsteboligen og det blev mit glade hjem med Niels, men selv om syv år altså er gået, er der stadig noget forunderligt nyt over stedet.

Boligen er stor, hvor stor vides vist ikke præcis, fordelt over to etager, stuer og køkken og studereværelse på anden sal, og kamre og værelser på tredje. Bag det ene rum dukker der et andet op, alle af ny form og størrelse, og allermærkeligst og egentlig uhyggeligt for børn er det grønne værelse, der er som stykket sammen af alt der blev til overs efter indretningen af tredje sal. Selv en trappe op til den uudforskede fjerde sal er der på det grønne værelse – og hvad mon der gemmer sig oppe i mørket andet end gamle køkkenlåger og støv?

Da jeg flyttede ind i præsteboligen, sagde jeg til Niels, at jeg måtte have et arbejdsværelse. Og han sagde: ”Hvad for et vil du have?” Så mange værelser er der på tredje sal. Man kan fare vild i dem. Til daglig står de fleste tomme, men til højtiderne og i ferier, når børnene kommer hjem, tænker vi på Grundtvigs ord: ”Vi puslinger har i hver en vrå”. Senge og madrasser og rygsække og hårbørster, hviskende samtaler i stuen klokken to om natten, lyden af en bas i det grønne værelse, en der sidder og læser på trappen, klavertoner fra menighedssalen en sen aften, barnebarnet der løber med menighedens mindste messingklokke gennem stuerne, trip trip trip, som et lille kid med bjælde.

Og som i alle gamle præsteboliger er der plads til at menigheden kan mødes. Når det sker, er vores hjem for alvor festligt, og det er ikke kun fordi sølvlysestagerne ved de lejligheder er pud-

sede og de hvide duge uden pletter. Min farmor var præstekone i Grønbæk ved Silkeborg, og i hendes dagbog kan man søndag efter søndag læse notater om altergang og prædiken og derefter det pudsige ord: ’Kaffefremmede’.

Langt fra så ofte har vi ’kirkekaffe’ i stuerne, det begrænser sig til et par gange om året, og i modsætning til min farmor eller min mor, der selv bagte alt hvad der blev fortæret, kommer Nævnet med traktementet. Men det er nu festligt at stå i køkkenvinduet inden gudstjenesten, når Karen og Aksel, Marianne, Ebba eller en helt femte kommer gående over gården med hænderne fulde af kagedåser, og at vide: Nu skal vi til gudstjeneste og bagefter vil folk komme herop, og stuerne vil blive fyldt af mennesker, der vil hinanden noget, og vil hinanden det godt.

Studiekredse i vinterhalvåret. Københavns Valgmenigheds årsmøde, der begynder i dagligstuen og ender i spisestuen med foredrag og hjemmebag i så store mængder, at der må spises op af konfirmanderne, som bestemt ikke er kede af dét. Nævnsmøderne med efter-spil omkring det dækkede spisebord, altid med højskolesangbogen som afslutning. Kransebinderlaugets årlige sammenkomst i spisestuen lige inden advent, hvor buksbomkransene til kirken bliver bundet, og hvor det er denne fummelfingrede præstekones opgave at binde de to tykke krans, der skal hænge om de firearmede lysestager, og aftenen ender i kranseophængning, mad og vin. Eller jeg kan nævne første søndag i advent, hvor adventskransen tændes for menighedens børn og deres forældre og bedsteforældre i stuen, og folk, siddende nærmest

i lag på stole, sofaer og gulvet får juleevangeliet fortalt. Flere og flere bliver det for hvert år. Det er nærmest ikke til at tro, hvor mange mennesker der kan være i præsteboligens dagligstue. Et år noterede jeg i kalenderen: 67 i stuen.

Det nye står altid uden for vores dør og banker på i en vind af frisk luft: Et nyt hold konfirmander, foredragsholdere til te i stuen, menighedsmøder lige på den anden side af vores dør, alle de unge glade alumner fra Vartov Kollegiet der en lørdag aften inden jul kommer løbende op ad trappen, mens de synger "Nu er det jul igen" og lukkes ind til traktement og en lille tale, som Niels holder for dem, hvorpå de syngende løber ud ad køkkendøren, og det sker, at vi løber med til næste nabo, hvis prædikenen da er skrevet.

Det nye er også den nye præstefamilie, som snart banker på og som skal have sit hjem her.

Ja. Folk kommer og går i præsteboligen. Så ofte er der stemmer på trappen i goddag eller farvel, og så ofte stemmer i stuerne. Somme tider sorgfulde, til andre tider glade. Somme tider helt formummede bag studereværelsets dobbelte døre. Aldrig er stemmerne upersonlige eller ophøjede i fjernhed.

Om et halvt års tid er det Niels og mig, der står og siger farvel på trappen. Til den tid vil det lyde: Farvel kære hjem, tak for gode gode år, tak for alt hvad vi har fået lov til at gøre og for alt hvad vi har fået her.

Men det er ikke endnu.

Ida Jessen

Kommende præsteskitte

I kirkebladet fra juni 2019 beskrev vi den procedure, råd og nævn havde besluttet sig for i forbindelse med præsteskittet. Den plan har vi holdt.

Råd og nævn har i fællesskab udarbejdet de kriterier, vi ville lægge til grund for valget af præst.

Der var stillingsopslag i Kristeligt Dagblad, Dansk Kirketidende og Præsteforeningens blad – og stillingsopslaget kom bredt ud på jobindex.dk samt på vores egen hjemmeside og Foreningen for frie Grundtvigske Valg- og frimenigheders hjemmeside.

Ansøgningsfristen var 1.10., og som det blev annonceret på menighedsmøde d. 30. september, var feltet ikke så stort, men til gengæld stærkt.

Der kom i alt 9 ansøgninger. Efter indstilling fra præsteudvalget besluttede råd og nævn at indkalde 4 til samtale med præsteudvalget.

Vi har haft gode samtaler med ansøgerne og hørt de relevante prædike.

Det var et kernepunkt for samtlige ansøgere, at de satte stor pris på vores diskretion, og I har nok mærket på os, at det løfte har vi holdt.

Efter grundige overvejelser er vi kommet frem til i råd og nævn at pege på én kandidat.

Sammen med kirkebladet er udsendt en præsentation af kandidaten, indkaldelse til prøvegudstjeneste, samt en indkaldelse til besluttende menighedsmøder i de to menigheder, Vartov Valgmenighed d. 13. januar, Københavns Valgmenighed d. 14. januar.

Vi har været 16 repræsentanter for de to menigheder, som har set samtlige ansøgninger, mange har hørt kandidaterne prædike, og alle har haft mulighed for at udtale sig. Det er en stor glæde, at vi har kunnet samles om den ene kandidat, som vi indstiller til at blive vores præst.

*Klaus Skovsted
og Marianne Knudsen*

Ny organist i Vartov

I begyndelsen af det nye år tiltræder Kristian Olesen stillingen som organist i Vartov Kirke. Først var han domorganist i Helsingør, og de seneste 35 år har han været domorganist i Roskilde. Vi byder Kristian Olesen velkommen ved et lille traktement i forlængelse af gudstjenesten i Vartov *søndag den 26. januar*.

Dansk sproghistorie

Ved *menighedsrådet mandag den 3. februar kl. 19.30* taler Ebba Hjorth om dansk sproghistorie. Mange bekymrer sig om det danske sprogs status og fremtid. Med oplysende eksempler diskuterer foredraget om denne bekymring er rimelig. Det er samtidig en præsentation af værket om *Dansk Sproghistorie* i seks bind som Ebba Hjorth redigerer for Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

Studiekreds om Guds fortælling

Vinterens studiekreds tager udgangspunkt i Johannes Sløks bog *Da Gud fortalte en historie* (Forlaget Centrum, 1985). Der er fire måder at anskaffe sig bogen på:

- 1) Bestilles på: bibliotek.dk – til afhentning på eget bibliotek.
- 2) Købes som e-bog (ned til kr. 70).
- 3) Købes antikvarisk: antikvariat.net
- 4) Købes som del af samleværket af Sløk: *Guds fortælling – Menneskets historie* (Forlaget Centrum, 1999) (ned til kr. 200).

Vi mødes følgende *torsdage kl. 15-16.30* i præsteboligen, Vartov opgang E:
6. februar, 20. februar, 27. februar og 5. marts.

Til første gang læser vi de to første kapitler. Man behøver ikke at tilmelde sig.

Niels Grønkjær

Nye melodier til Grundtvig-salmer

I slutningen af maj fejrer Vartov Valgmenighed 100-års jubilæum. I den forbindelse har vi bedt Phillip Faber, komponist og dirigent for DR Pige-koret, skrive nye melodier til 9 sange og salmer af Grundtvig.

Ved *menighedsrådet tirsdag den 18. februar kl. 19.30* fortæller Phillip Faber om arbejdet og sine overvejelser, og han leder os gennem de nye melodier.

Salmemelodier

Ved *menighedsrådet mandag den 2. marts kl. 19.30* taler Vartov Valgmenigheds nye organist Kristian Olesen om forholdet mellem tekst og melodi i gudstjenestens salmer.

Orgelkoncert

Onsdag den 25. marts kl. 17.00 giver Kristian Olesen koncert i Vartov Kirke. Desuden medvirker hans datter, mezzosopranen Anna Caroline Olesen. Der vil være værker af blandt andre Johann Sebastian Bach, Niels W. Gade og Leif Kayser. Fri entre.

Kalender:

- Mandag den 3. februar kl. 19.30:** Menighedsmøde i Vartov
Ebba Hjorth: Dansk sproghistorie
- Tirsdag den 18. februar kl. 19.30:** Menighedsmøde i Vartov
Phillip Faber: Nye melodier til Grundtvig
- Mandag den 2. marts kl. 19.30:** Menighedsmøde i Vartov
Kristian Olesen: Salmemelodier
- Onsdag den 11. marts kl. 19.00:** Københavns Valgmenigheds årsmøde
i præsteboligen i Vartov
- Onsdag den 25. marts kl. 17.00:** Orgelkoncert i Vartov Kirke
Kristian Olesen og Anna Caroline Olesen

Adresser

Præst: Niels Grønkjær

Løngangstræde 24, 2., 1468 København K, tlf. 33 13 30 31

e-mail: ng@kvvv.dk - hjemmeside: www.kvvv.dk

Københavns Valgmenighed

Formand:

Klaus Skovsted

Valdemars Allé 30, 2860 Søborg

Tlf: 51 40 96 20

Forretningsfører:

Ejvind Lynning

Maglestien 10, 2860 Søborg

Tlf: 39 69 82 53 / 23 96 86 24

Bank: 2191 - 6897622120

Kirketjener:

Jakob Ahlmann Hasselager

Godthåbsvej 12, 2.tv., 2000 Frederiksberg

Tlf: 60 70 85 02

Organist:

Tom Ernst

Esplanaden 5B, st.tv., 1263 København K

Tlf. 33 12 69 52

Vartov Valgmenighed

Formand:

Marianne Knudsen

Nordre Fasanvej 92, st.th., 2000 Frederiksberg

Tlf. 60 76 81 18

Forretningsfører:

Kurt Gottfredsen

Opnæsgård 57, 1. th., 2970 Hørsholm

Tlf. 31 95 63 72

Bank: 6194 - 4170277452

Kirketjener:

Agnete Veit

Store Kannikestræde 9, 1169 København K

Tlf.: 40 38 55 44

Organist:

Kåre Nielsen

Toftegårds Plads 2, 1.tv., 2500 Valby

Tlf. 30 32 31 30

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion:

Niels Grønkjær (ansvarshavende), Lilly Wiberg, Gudrun Hastrup

Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:

Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken *

Hvor ikke andet er anført, varetages gudstjenesten af Niels Grønkjær

1. januar 2020 (nytårsdag)

Vartov Kirke kl. 16.00

5. januar (helligtrekonger)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

12. januar

(1. søndag efter helligtrekonger)

Vartov Kirke kl. 10.00

Gæstepredikant

19. januar

(2. søndag efter helligtrekonger)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

Vartov Kirke kl. 16.00

26. januar

(3. søndag efter helligtrekonger)

Vartov Kirke kl. 10.00

2. februar

(sidste søndag efter helligtrekonger)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

9. februar (septuagesima)

Vartov Kirke kl. 10.00

16. februar (seksagesima)

Vartov Kirke kl. 10.00

Immanuelskirken kl. 16.00

23. februar (fastelavn)

Vartov Kirke kl. 10.00

1. marts (1. søndag i fasten)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

8. marts (2. søndag i fasten)

Vartov Kirke kl. 10.00

15. marts (3. søndag i fasten)

Immanuelskirken kl. 10.00

Korsang

Vartov Kirke kl. 16.00

22. marts (midfaste)

Vartov Kirke kl. 10.00

29. marts (Mariæ bebudelse)

Immanuelskirken kl. 10.00

Sommertid

5. april (palmesøndag)

Vartov Kirke kl. 10.00

9. april (skærtorsdag)

Immanuelskirken kl. 10.00

10. april (langfredag)

Vartov Kirke kl. 10.00

12. april (påskedag)

Immanuelskirken kl. 10.00

13. april (anden påskedag)

Vartov Kirke kl. 10.00

*Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.